

**UCHWAŁA NR LXVI/468/2023
RADY GMINY ZBICZNO**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.¹⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zbiczno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Zbiczno.

Przewodniczący Rady Gminy

Radosław Stawski

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone Dz. U. z 2022 r. poz. 2600

Załącznik do uchwały Nr LXVI/468/2023

Rady Gminy Zbiczno

z dnia 28 grudnia 2023 r.

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2024-2027

I. Wprowadzenie i analiza prawna

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 stanowi element lokalnej strategii w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, a także przedstawia zadania własne gminy wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.);
- 3) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 ze zm.).

W programie ujęto także działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej, o czym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).

Kluczowe znaczenie z perspektywy problematyki regulowanej w niniejszym programie ma regulacja art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W przepisie tym określone zostały podstawowe zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Katalog tych zadań obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Natomiast zgodnie z regulacją art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizacja powyższych zadań jest prowadzona właśnie w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. W wyniku nowelizacji ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469 ze zm.) w cyt. przepisie wprowadzono także zastrzeżenie, że elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w niniejszym programie na lata 2024-2027 dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji i osób fizycznych. Kluczowym elementem programu jest podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii. Trzecim, obok problemów związanych z nadużywaniem alkoholu oraz korzystaniem z narkotyków czy substancji psychoaktywnych, obszarem objętym niniejszym programem jest przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym. Pojęcie uzależnień behawioralnych obejmuje wszelkiego rodzaju uzależnienia od określonych zachowań, czyli uzależnienia związane z wykonywaniem jakichś czynności. Pojęcie to jest na tyle szerokie, że w niniejszym programie ograniczono się do zachowań dotyczących najbardziej zagrożone kategorie osób, czyli dzieci i młodzieży. Wśród tych uzależnień największy zakres i najbardziej powszechne wydają się być zachowania związane z korzystaniem z komputerów, tabletów, smartfonów i innych tego rodzaju urządzeń oraz związane z tym uzależnienie od Internetu. W ostatnim czasie badania wskazują wzrost uzależnienia wśród osób dorosłych szczególnie seniorów od hazardu. Najpopularniejszym rodzajem hazardu wśród seniorów jest kupowanie niemal codziennie zdrapek, gier liczbowych przy okazji dokonywanie zakupów spożywczych. Dlatego warto do programu wprowadzić elementy profilaktyki w tym zakresie.

1. Analiza stanu problemu alkoholowego w Gminie na lata 2022-2023

Z danych policyjnych wynika, że w latach 2022-2023 (stan do 30.11.2023 r.) z terenu Gminy Zbiczno zatrzymano 10 osób pod wpływem alkoholu i 12 osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia. W tym samym okresie założono 22 „Niebieskie Karty” z tego 16 przez Policję, a 6 przez GOPS. Inni przedstawiciele instytucji tj. oświata i służba zdrowia nie wszczynali procedury „Niebieskiej Karty”.

Dane dotyczące liczby osób z problemami alkoholowymi zgłaszanych do GKRPA w Zbicznie w celu przeprowadzenia rozmów ostrzegawczo-motywacyjnych, skierowania na terapię w celu jej podjęcia przedstawia poniższa tabela:

	2022 r.	2023 r. (do 30.11.2023 r.)
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA	18	10
Liczba przeprowadzonych rozmów ostrzegawczo-motywacyjnych	22	10
Liczba osób wobec, których wszczęto procedurę skierowania na leczenie odwykowe (sprawę skierowano do Sądu Rejonowego w Brodnicy)	5	4

Dane dotyczące liczby osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym przedstawia poniższa tabela:

	liczba osób w 2021r.	liczba porad w 2021r.	liczba osób w 2022r.	liczba porad w 2022r.
osoby z problemem alkoholowym	25	126	36	183
osoby doznające przemocy w rodzinie	1	3	1	2
osoby stosujące przemoc w rodzinie	1	2	1	1
dorośli członkowie rodzin - osoby z problemem alkoholowym (w tym osoby współuzależnione)	6	22	7	29

II. Realizatorzy programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany jest przez Urząd Gminy Zbiczno.

III. Adresaci programu

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Zbiczno, a w szczególności dzieci i młodzież szkolna, osoby uzależnione od alkoholu, osoby pijące w sposób ryzykowny i szkodliwy oraz osoby uzależnione od środków psychoaktywnych, osoby zagrożone uzależnieniami behawioralnymi, a także ich rodziny (w tym osoby współuzależnione) i najbliższe otoczenie tych osób.

IV. Cele programu

1. W zakresie uzależnień od alkoholu:

- 1) zapobieganie uzależnieniom;
- 2) zapobieganie przemocy domowej;
- 3) ochrona przed uzależnieniami oraz przemocą;

- 4) prowadzenie programów edukacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych w tym seniorzy;
- 5) kierowanie na leczenie odwykowe bez zgody chorego;
- 6) prowadzenie przedsięwzięć opiekuńczych, leczniczych i terapeutycznych;
- 7) prowadzenie akcji informacyjnej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na rzecz wychowania bez nałogów;
- 8) współpraca z instytucjami zajmującymi się uzależnieniami oraz przemocą w rodzinie;
- 9) współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji, z Zespołami Szkół oraz organizacjami pozarządowymi znajdującymi się na terenie Gminy, celem wspólnej realizacji niniejszego programu;
- 10) zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży oraz seniorów.

2. W zakresie uzależnień od narkotyków:

Głównym celem programu jest ograniczenie dostępności i używania narkotyków oraz dopalaczy wśród dzieci i młodzieży oraz związanych z tym problemów społecznych.

Celami szczegółowymi programu są:

- 1) podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na tematy związane z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku poprzez:
 - a) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii,
 - b) profilaktykę w szkołach,
 - c) prowadzenie profilaktycznej działalności pozaszkolnej w zakresie różnych form rekreacji i rozwoju osobistego,
 - d) podniesienie poziomu wiedzy rodziców, nauczycieli i pedagogów szkolnych na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałania narkomanii,
 - e) zwiększenie dostępności do informacji i poradnictwa z zakresu problematyki narkomanii,
 - f) zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych;
- 2) zminimalizowanie ryzyka kontaktu młodzieży ze środkami odurzającymi w okresie letnim poprzez:
 - a) zwiększenie czujności rodziców w zakresie zagrożeń środkami psychoaktywnymi,
 - b) zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
 - c) zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkodliwości środków psychoaktywnych,
 - d) nadzór nad miejscami szczególnie zagrożonymi;
- 3) zminimalizowanie kontaktu z narkotykami w ośrodkach wypoczynkowych poprzez zwiększenie intensywności kontroli w miejscach wypoczynku przez Policję;
- 4) zintegrowanie środowisk w zakresie działań na rzecz ograniczenia zjawiska narkomanii w szczególności poprzez inicjowanie współpracy z jednostkami i organizacjami działającymi na

terenie gminy;

5) zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej dla osób zagrożonych uzależnieniem poprzez współpracę z poradniami specjalistycznymi.

3. W zakresie uzależnień behawioralnych:

- 1) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie uzależnień behawioralnych;
- 2) tworzenie warunków sprzyjających wprowadzaniu alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, dorosłych w tym seniorów;
- 3) propagowanie zdrowego trybu życia, aktywności sportowej oraz inicjatyw związanych z rozwijaniem integracji rodzinnej oraz środowisk lokalnych.

V. Zadania programu

1. W zakresie uzależnień od alkoholu:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji poprzez:
 - a) współdziałanie z placówkami lecznictwa odwykowego oraz instytucjami zajmującymi się przemocą w rodzinie,
 - b) organizowanie pogadarek dla osób uzależnionych z terapeutami,
 - c) organizowanie pogadarek dla osób współuzależnionych z terapeutami i specjalistami,
 - d) organizowanie pogadarek dla osób zagrożonych ze specjalistami,
 - e) pomoc prawna osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy,
 - f) prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych;
- 2) udzielanie pomocy rodzinom zagrożonym i z problemem alkoholowym poprzez:
 - a) przeprowadzanie wraz z Policją i GOPS interwencji środowiskowych motywujących osoby uzależnione do ograniczenia picia i podjęcia leczenia w poradni odwykowej lub zakładzie zamkniętym,
 - b) szkolenia członków komisji, pracowników jednostek i instytucji współpracujących z komisją w zakresie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym i przeciwdziałania przemocy oraz w zakresie innych uzależnień,
 - c) wspieranie rodzin w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej z występowaniem przemocy w rodzinie w ramach procedury Niebieskiej Karty;
- 3) prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w szczególności poprzez:
 - a) realizację programów profilaktyki rekomendowanej oraz prowadzenie różnorodnych profilaktyczno – edukacyjnych zajęć pozalekcyjnych,
 - b) organizowanie spektakli teatralnych i festynów nt. uzależnień oraz przemocy,

- c) zakup i rozprowadzanie materiałów edukacyjnych dotyczących zagrożeń związanych z uzależnieniem oraz przemocą,
 - d) edukację profilaktyczną z dziećmi i młodzieżą z terenu gminy, w tym: wycieczki, obozy, festyny profilaktyczne oraz półkolonie w okresie ferii zimowych i letnich,
 - e) edukację profilaktyczną dorosłych – organizacja lub udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych;
- 4) kontrola rynku alkoholowego polegająca na:
- a) bieżącej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, pod względem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
 - b) opiniowaniu wniosków osób ubiegających się o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - c) organizowaniu szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych;
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i innych uzależnień;
- 6) wspomaganie instytucji zajmujących się zapobieganiem przemocy domowej oraz uzależnieniami;
- 7) motywowania do podjęcia leczenia z uwzględnieniem:
- a) prowadzenia rozmów motywujących do ograniczenia spożywania alkoholu przez osoby nadużywające go oraz innych uzależnień,
 - b) motywowanie do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu oraz innych uzależnień,
 - c) kontroli osób kontynuujących terapię w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym lub innych placówkach;
- 8) organizacja imprez trzeźwościowych propagujących zdrowy tryb życia bez uzależnień;
- 9) badanie i systematyczne monitorowanie problematyki uzależnień oraz diagnozowanie stanu problemów alkoholowych w gminie;
- 10) inne działania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

2. W zakresie uzależnień od narkotyków:

Cele szczegółowe programu realizowane będą poprzez:

- 1) organizowanie spotkań dotyczących wypracowania modelu profilaktyki uzależnień w szkołach na terenie Gminy Zbiczno;
- 2) wprowadzenie programów profilaktycznych w szkołach;
- 3) prowadzenie warsztatów dla rodziców;
- 4) współpraca z organizacjami i jednostkami promującymi zdrowy styl życia – bez uzależnień;
- 5) organizacja imprez sportowych dla społeczeństwa;
- 6) wypełnienie czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie roku szkolnego poprzez kółka zainteresowań, sekcje sportowe w świetlicach GOKSiR;

- 7) organizowanie w szkołach spektakli o tematyce dotyczącej narkomanii – edukacja przez sztukę;
- 8) organizowanie konkursów profilaktycznych w szkołach;
- 9) współorganizowanie poza szkolnych programów profilaktycznych kierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych;
- 10) upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii w świetlicach, imprezach promujących zdrowy styl życia bez uzależnień itp.;
- 11) diagnozowanie środowiska poprzez przeprowadzanie ankiet;
- 12) organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii oraz wczesnej interwencji.

3. W zakresie uzależnień behawioralnych:

- 1) rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych poprzez:
 - a) organizację spotkań z specjalistami w zakresie uzależnień behawioralnych w szkołach i klubie Seniora,
 - b) prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu informowanie dzieci i młodzieży o konsekwencjach nadmiernego korzystania z komputerów oraz innych podobnych urządzeń oraz ich wpływie na zdrowie, w tym zdrowie psychiczne;
- 2) prowadzenie lub dofinansowanie szkolnych oraz pozaszkolnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, w tym:
 - a) wspieranie działań lokalnych klubów sportowych oraz stowarzyszeń i fundacji organizujących zajęcia sportowe i rekreacyjne,
 - b) wspieranie działań podmiotów prowadzących zajęcia artystyczne, taneczne lub hobbystyczne,
 - c) wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych na rzecz dzieci i młodzieży,
 - d) wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do organizacji dla dzieci i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
 - e) tworzenie warunków do rozwoju lokalnej turystyki rowerowej,
 - f) organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich różnych form stacjonarnego oraz wyjazdowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
 - g) zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży między innymi poprzez: biwaki, kolonie, wycieczki, rajdy, zawody sportowe, zajęcia animacyjno - ruchowe,
 - h) tworzenie miejsc rekreacyjno – sportowych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży;
- 3) dofinansowanie i organizacja zajęć dla seniorów w świetlicach i klubie Seniora.

VI. Zasady finansowania Programu

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Za udział w posiedzeniach członkowie Komisji otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie brutto w następujących wysokościach:

- 1) przewodniczący 16 % minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 2) zastępca przewodniczącego 14 % minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 3) pozostali członkowie 12 % minimalnego wynagrodzenia za pracę.

UZASADNIENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 jest uchwalony na podstawie art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2023 r. poz. 1939 ze zm.). Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii oraz innych nałogów.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Zbiczno z lat poprzednich. Określa on lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, nałogów oraz związanych z zjawiskiem przemocy. Program jest adresowany do całej społeczności Gminy Zbiczno, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i psychotropowych, osób z uzależnieniami behawioralnymi, do osób z grup ryzyka, a także do dzieci i młodzieży. Na realizację zadań są przeznaczone środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027, został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Zbiczno.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2027 jest zasadne.